

Umetnost in upodabljanje

Cilji za razvoj kompetenc ob koncu prvostopenjske srednje šole

Učenec/učenka ustvarja osebne in kreativne izdelke na podlagi izvirne zamisli in načrtovanja; za to zavestno uporablja usvojeno znanje in pravila likovnega izražanja, primerno in funkcionalno izbira različne tehnike in materiale, tudi z vnašanjem več različnih medijev in kod vizualnega sporočanja.

Obvlada glavne elemente vizualnega jezika; prepozna in razume lastnosti nepremičnih in gibljivih upodobitev, avdiovizualnih posnetkov in večpredstavnih izdelkov.

Razbere najpomembnejša dela iz prazgodovine, srednjeveške, moderne in sodobne umetnosti ter jih zna umestiti v pripadajoč zgodovinski, kulturni in okoljski kontekst; prizna kulturno vrednost upodobitev, izdelkov in obrtniških del iz tujine.

Prepozna glavne elemente kulturne, umetniške in okoljske dediščine svojega ozemlja in je občutljiv za probleme njenega varstva in ohranjanja.

Analizira in opiše, s primernim strokovnim besediščem, kulturne spomenike, mirujoče upodobitve in večpredstavna dela.

Umetnost in upodabljanje ter državljanstvo

Učenec/učenka spozna kakovostne upodobitve in likovna dela, s pomočjo katerih goji in krepi svoje ustvarjalne, estetske in izrazne sposobnosti, kulturno pripravo ter aktivno in odgovorno državljanstvo. Razume pomen varstva in ohranjanja umetniške, kulturne in okoljske dediščine, izhajajoč iz lastega okolja in ozemlja. Razvije medkulturne odnose s pomočjo univerzalne umetniške govorice.

Učni cilji ob koncu prvostopenjske srednje šole

1. Izražanje in sporočanje

Učni cilji

- Snovati, načrtovati in izvajati izdelke ter pri tem raziskovati izvirne kreativne rešitve, ki črpajo navdih tudi iz učenja umetnosti in vizualnega sporočanja.
- Zavestno posluževati se sredstev, likovnih tehnik (grafičnih, slikovnih, kiparskih/plastičnih) in pravil vizualnega upodabljanja za oblikovanje izdelka in odražanje osebnega okusa in sloga.
- Ustvarjalno preoblikovati običajne materiale, fotografije, napise, likovne in vizualne elemente za ustvarjanje nove upodobitve;
- Izbirati najprimernejše tehnike in govorice za ustvarjanje likovnih izdelkov s praktičnim ali sporočilnim namenom, tudi z vnašanjem različnih kod in z med-predmetnim povezovanjem.

Opisnik privzgajanja spretnosti

- Poglobljanje opazovanja in upodabljanja predmetov/teles v prostoru.
- Razvijanje prostorske predstavljalnosti.
- Podpiranje samostojnega načrtovanja in izvajanja izdelkov.
- Razvijanje spretnosti izbire primernih materialov, tehnik in orodij (tudi informatičnih) pri risanju, slikanju, grafiki, kiparstvu.
- Nadgrajevanje zavestne izbire in primerne uporabe temeljnih prvin in najučinkovitejših vrst kompozicije likovnega dela glede na njegovo sporočilnost.
- Podpiranje in gojenje ustvarjalnosti.
- Urjenje uporabe likovnega dela in likovne govorice kot sredstvo samoizražanja, samospoznavanja in samozavedanja.

Dosežene kompetence

Učenec/učenka zna:

- zavestno in izrazno uporabljati usvojeno znanje, pravila vizualnega sporočanja in temeljne prvine likovnega dela za sestavo in izvedbo izdelkov;
- izrazno in osebno uporabljati različne tehnike in materiale glede na izbrano temo in zaželeni učinek;
- vnašati v izdelke tudi različne medije in kode vizualnega sporočanja.
- izvesti osebne in kreativne izdelke, ki temeljijo na izvirni ideji in zasnovi;
- samostojno iskati vizualne in/ali figuralne napotke za začetek, razvoj in izvedbo izdelkov;
- razviti izdelke glede na zaželeni sporočilni učinek;
- učinkovito ustvarjati po domišljiji, po opazovanju, po spominu;
- uporabljati vizualno sporočanje kot sredstvo samoizražanja, samospoznavanja in samozavedanja.

2. Opazovanje in branje podob

Učni cilji

- Posluževati se različnih opazovalnih tehnik in opisovati z ustreznim strokovnim besediščem formalne in estetske elemente v resničnem kontekstu.
- Postopoma poglobiti analizo vsebine in oblike umetniškega dela za njegovo razbiranje, razlago in razumevanje ter za dojetje ustvarjalnih in slogovnih izbir umetnika.
- Prepoznati kode in kompozicijska pravila v umetninah in v večpredstavnih izdelkih ter tako ugotavljati njihovo simbolno, izrazno in sporočilno funkcijo na različnih pripadnostnih področjih (umetnost, oglaševanje, informiranje, predstava).

Opisnik privzganja spretnosti

- Bogatenje sposobnosti opazovanja in branja podob ter prepoznavanje njihovih temeljnih prvin.
- Razvijanje sposobnosti opisovanja likovnih del z uporabo primerne strokovne terminologije.
- Spoznavanje in poglobljanje strokovne terminologije.
- Navajanje na poglobljeno opazovanje predmetov/teles v prostoru.
- Nadgrajevanje in postopno poglobljanje sposobnosti razumevanja sporočilnosti umetniških del.
- Utrjevanje sposobnosti kritičnega pristopa.
- Utrjevanje raziskovalnih tehnik.

Dosežene kompetence

Učenec/učenka zna:

- uspešno prepoznati in uporabljati glavne elemente vizualnega jezika oziroma temeljne prvine likovnega dela;
- prepoznati in razumeti lastnosti različnih vrst upodobitev/likovnih izdelkov (tudi nepremičnih in gibljivih), avdiovizualnih posnetkov in večpredstavnih izdelkov;
- natančno, primerno in jasno analizirati in opisati formalne in estetske elemente upodobitve;
- gotovo in učinkovito uporabljati ustrezno strokovno besedišče;
- natančno opazovati umetniško delo ter razumeti in obrazložiti njegovo sporočilnost;
- ugotoviti, kdo je prejemnik vizualnega sporočila;
- povezati svoje znanje, ki prispeva k prefinjenemu kritičnemu pristopu;
- primerno raziskovati slikovno in strokovno gradivo.

3. Razumevanje in vrednotenje umetnin

Učni cilji

- Razbirati in kritično komentirati umetniška dela in jih primerno povezati z bistvenimi elementi pripadajočega zgodovinskega in kulturnega konteksta.
- Prepoznati in poznati temeljne značilnosti umetniških del iz glavnih zgodovinskih obdobj preteklosti ter moderne in sodobne umetnosti, ki pripadajo tudi tujim kulturnim kontekstom.
- Poznati vrste okoljske, zgodovinsko-umetnostne, premične dediščine in muzejev lastnega ozemlja ter znati razbirati tako njihov pomen kot njihovo estetsko, zgodovinsko in družbeno vrednost.
- Predlagati in izdelati predloge in strategije za varstvo, ohranjanje in vrednotenje kulturne dediščine.

Opisnik privzgajanja spretnosti

- Spoznavanje glavnih značilnosti zgodovine umetnosti od prazgodovine do sodobne umetnosti.
- Razvijanje pravilnega umeščanja umetniških del v pripadajoč zgodovinski, kulturni in okoljski kontekst.
- Razvijanje razumevanja, analize in kritičnega vrednotenja umetniškega dela tudi glede na zgodovinsko obdobje in kulturni kontekst njenega nastanka.
- Poglobljanje prepoznavanja umetniških in arhitekturnih oblik lastnega in tujega okolja.
- Poglobljanje znanja o pomenu spomeniškega varstva preko spoznavanja vloge restavracije, arheologije in muzejev.
- Bogatenje strokovne terminologije.
- Urjenje kritičnega mišljenja ob preučevanju umetnin, ki omogoča razvoj osebnih stališč in njihovo komunikacijo, tudi preko lastnega kreativnega dela.

Dosežene kompetence

Učenec/učenka zna:

- razbrati najpomembnejša umetniška dela različnih kultur od prazgodovine do sodobne umetnosti in jih umestiti v pripadajoč zgodovinski, kulturni in okoljski kontekst;
- priznati kulturno vrednost upodobitev, izdelkov in obrtniških del iz tujine;
- prepoznati glavne elemente in lastnosti kulturne, umetniške in okoljske dediščine svojega ozemlja ter zna razbrati pomen in estetsko vrednost kulturno-umetniške dediščine za skupnost;
- biti občutljiv za probleme spomeniškega varstva in ohranjanja;
- izdelati predloge in strategije za varstvo, ohranjanje in vrednotenje kulturne dediščine;
- analizirati, opisati in kritično komentirati, s primernim strokovnim besediščem, kulturne spomenike, umetnine, mirujoče upodobitve in večpredstavna dela;
- preučevati umetnine in s pomočjo tega kritično razmišljati, uporabljati in komunicirati osebna stališča, tudi preko lastnega kreativnega dela.